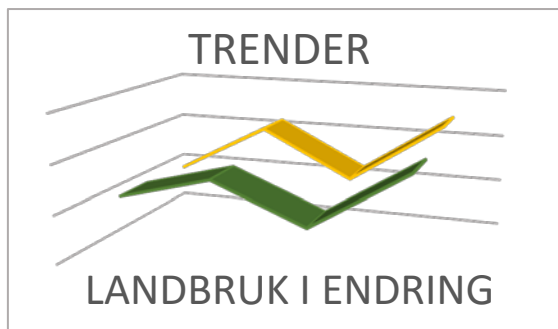
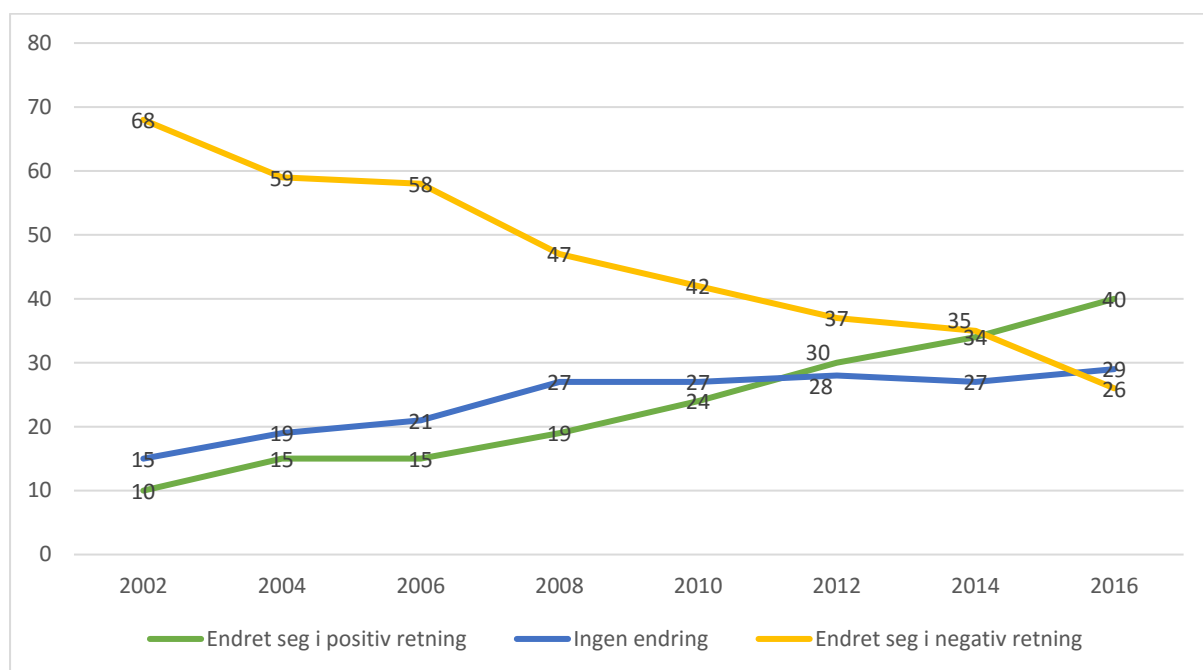

En større andel av bøndene har hatt positiv økonomisk utvikling på sine bruk

En stadig større andel av norske bønder oppfatter at økonomien på bruket har utviklet seg i positiv retning. Andelen har økt fra 10 % i 2002 til 40 prosent i 2016 viser tall fra Norsk senter for bygdeforskning. Utviklingen har sammensatte årsaker og bedringen er ujevn fordelt mellom bruksstørrelser og produksjoner. Store bruk og husdyrbruk er vinnerne.

Figur 1. Andel bønder som mener det økonomiske resultatet fra gårdsdriften har endret seg i positiv retning, negativ retning eller ingen endring de siste fem årene. Utvikling fra 2002 til 2016. Prosent

Positiv utvikling

Andelen bønder som mener de økonomiske resultatet fra gårdsdriften har endret seg i positiv retning, har økt de senere årene. I 2002 sa 10 prosent av bøndene at det økonomiske resultatet fra gårdsdriften har endret seg i positiv retning de siste fem årene. Dette har steget til 40 prosent i 2016. Motsatt finner vi at andelen som mener det økonomiske resultatet har endret seg i negativ retning har gått fra i underkant av 70 prosent i 2002 til 26 prosent i 2016. Andelen

som mener det økonomiske resultatet ikke har hatt en endring har også økt noe de senere årene.

Hva ligger bak?

Spørsmålet om hvordan den økonomiske utviklingen i landbruket kan beskrives er i høy grad et landbrukspolitisk tema. Det er derfor nødvendig å gå bak tallene. Flere forhold kan – til sammen – til sammen – være med å forklare den observerte utviklingen. Det er

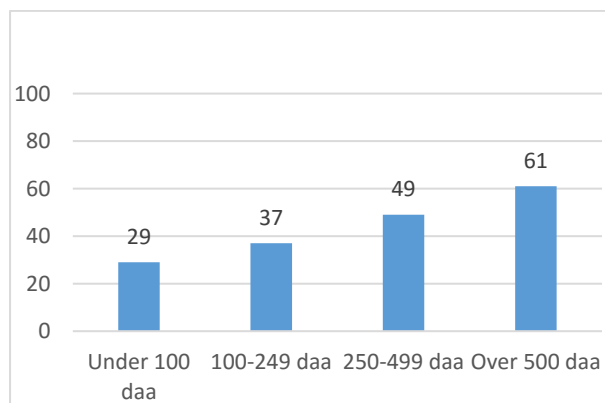
viktig å gjøre oppmerksom på at Trendundersøkelsen gjennomføres blant et representativt utvalg bønder hvert andre år. Det vil si at det vi ser ikke er et bilde av den enkelte bondens økonomiske utvikling, men et bilde av hvordan et tverrsnitt av bøndene hvert andre år, vurderer utviklingen.

Den opplagte forklaringen bak tallene er jo at bøndenes økonomi rent faktisk har blitt bedre. En delforklaring kan også være at de

mest misfornøye bøndene er de som slutter først og at bedringen slik sett gjenspeiler en endring i landbruksbefolkningen heller enn en bedring i økonomien. Dette kan imidlertid bare forklare en del av endringen. En tredje delforklaring at strukturendringene medfører at de bøndene som ikke har sluttet tar over areal og produksjon fra de som har sluttet og kan produsere mer – altså en effektiviseringsgevinst – og at tilskuddene fordeles på færre.

Positiv for hvem

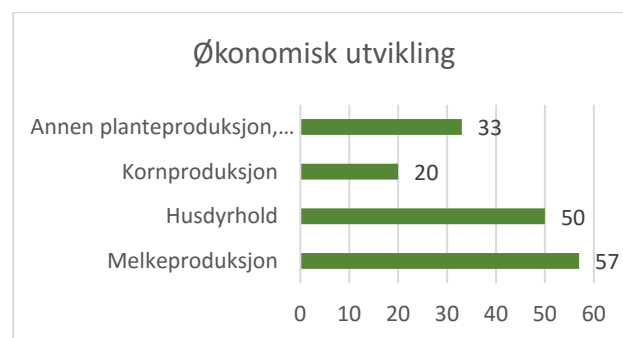
Ikke alle opplever at økonomien utvikler seg i positiv retning. For eksempel er det en entydig tendens til at jo større brukene er, jo mer sannsynlig er det at den økonomiske utviklingen har vært positiv. Mens 61 prosent av brukene over 500 dekar opplever å ha hatt en positiv økonomisk utvikling siste 5 år er det bare 29 prosent av brukene under 100 dekar som sier økonomien har blitt bedre.

Figur 2. Andel som mener det økonomiske resultatet har endret seg i positiv retning de siste fem år. Fordelt på størrelse. 2016

Utviklingen de siste årene har gagnet de største brukene mest. Ser vi på de viktigste produksjonene i norsk landbruk ser vi at i melkeproduksjonen sier 57 prosent at økonomien har utviklet seg i positiv retning,

mens bare 20 prosent av kornbøndene opplever at økonomien har blitt bedre.

I husdyrproduksjon utenom melk sier 50 prosent at det går i rett retning, mens 33 prosent av bøndene i annen planteproduksjon sier det samme.

Kontaktpersoner:

Jostein Vik, Seniorforsker ved Norsk senter for bygdeforskning
+47 73 59 19 57

Jostein.vik@bygdeforskning.no

Hilde Bjørkhaug, Forskningsprofessor ved Norsk senter for bygdeforskning
+47 73 59 17 81

Hilde.Bjorkhaug@bygdeforskning.no

Alexander Krogsrud Thanem, Forskningsassistent ved Norsk senter for bygdeforskning
+47 73 59 89 73

alexander.thanem@bygdeforskning.no

Fakta om Trender i norsk landbruk

Trender i norsk landbruk er en spørreundersøkelse blant norske gårdbrukere som har blitt gjennomført av Norsk senter for bygdeforskning hvert annet år siden 2002. Gjennomsnittlig antall respondenter per år er 1695. Undersøkelsen er i sin helhet finansiert av Bygdeforskning og er en del av den strategiske instituttsatsingen (SIS) «Landbruk og bønder i endring – mellom økonomi, politiske skift og grønne trender».

Norsk senter for bygdeforskning

Universitetssenteret Dragvoll, N-7491 Trondheim
Besøksadresse: Idrettsbygget, Loholt allé 81
Telefon: 73 59 17 29, Telefax: 73 59 12 75
post@bygdeforskning.no, bygdeforskning.no